

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2580

av Finn Bengtsson (M)

Statens medicinsk-etiska råd och Prioriteringscentrum i Linköping

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av möjligheterna att inrätta en permanent parlamentarisk beredning med ansvar för fortlöpande prioriteringsarbete och andra medicinskt etiska frågor med stöd av kompetensen som redan finns etablerad inom myndigheterna Smer och Prioriteringscentrum i Linköping och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) inrättades av regeringen 1985. Dess uppgift är att ge vägledning till regeringen och riksdagen. Rådet ska mot bakgrund av den snabba utvecklingen bedöma konsekvenserna för människovärdet och den mänskliga integriteten i samband med medicinsk forskning, diagnostik och behandling.

I rådet ingår ordförande, sju företrädare för allmänheten och tio sakkunniga. Sverige var efter Frankrike det andra landet i Europa som etablerade ett rådgivande nationellt organ. Under de senaste åren har flera europeiska länder inrättat en motsvarande funktion. Sverige är dock det enda landet som också har politiskt valda företrädare i sitt råd, vilket är rimligt då vi har en bred parlamentarisk samsyn kring att hälso- och sjukvården bör vara solidariskt finansierad med skattemedel. Men frågan uppkommer då om denna politiska representation i medicinskt etiska frågor är optimal eller rent av borde utökas och hur detta i så fall kan ske på lämpligt sätt?

Prioriteringar som ständigt görs inom hälso- och sjukvården utgår numer från en etisk plattform bestående av tre generella principer: människovärdesprincipen, behovs- och solidaritetsprincipen och kostnads-effektivitetsprincipen i linje med förslag från den tidigare Prioriteringsutredningens slutbetänkande Vårdens svåra val (SOU 1995:5). Med utgångspunkt från detta arbete beslöt riksdagen 1996 (prop. 1996/97:60) om riktlinjer för prioriteringar i hälso- och sjukvården. Riksdagen kompletterade utredningen med en allmän prioriteringsregel i 2 § hälso- och sjukvårdslagen (HSL) som fastlägger målet för hälso- och sjukvården. Det uttrycks som att den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ha företräde till vården. Lagen ger också alla medborgare rätten till en första bedömning, varefter den enskildes behov av hälso- och sjukvård kan bedömas om det inte är uppenbart obehövligt. HSL har senare kompletterats med bland annat patientsäkerhetslagen och patientlagen, vilket ytterligare stärkt patienternas ställning inom hälso- och sjukvården.

Prioriteringscentrum i Linköping har på Socialstyrelsens uppdrag kartlagt och analyserat hälso- och sjukvårdens arbete med prioriteringar från år 2003 och som sedan löpande har rapporterats. En erfarenhetsuppföljning av arbetet över åren (rapport 2008:6) har påtalat ett antal fel och brister som begåtts under resans gång. I sin tur har detta föranlett ett antal förslag till förbättringar från Prioriteringscentrums sida. Detta är i sig förtjänstfullt, men reser frågan om inte tiden är mogen att en parlamentarisk beredning som bearbetar dessa förslag inrättas?

Motivering

Lämpligen kan därför en översyn göras av möjligheterna att inrätta en permanent parlamentarisk beredning för centralt prioriteringsarbete inom hälso- och sjukvården tillsättas med, förslagsvis, Prioriteringscentrum i Linköping som administrativ enhet. Men den bör då också enligt min mening kompletteras med stöd av Smers kompetens, för att just prioriteringsfrågorna inom sjukvården har en så tydlig bäring på medicinsk etik.

Jag tror att det nationella ansvar som Prioriteringscentrum och Smer har var för sig, när det gäller en så viktig frågeställning som portalparagrafen i HSL vad avser den etiska plattformen, bäst betjänas av att dessa myndigheters kompetens nu vidareutvecklas inom ramen för en permanent parlamentarisk berednings ansvar.

Detta är inte minst viktigt då den nationella tillsynen av all hälso- och sjukvård numer sker via en särskild central myndighet: Inspektionen för vård och omsorg (IVO). För att detta viktiga arbete inom tillsynsmyndigheten IVO ständigt ska ske utifrån HSL:s etiska plattform med dess allmänna prioriteringsregler i fokus, vore tillgång till en permanent parlamentarisk beredning med stöd av Smer och Prioriteringscentrums kompetens en stor tillgång för att löpande hålla de medicinskt etiska frågorna centrala vid uppföljningen av hälso- och sjukvården liksom att bidra till att hälso- och sjukvården i Sverige kan utvecklas med moderna medicinskt etiska principer som vägledning. Jag vill att riksdagen med bifall av denna motion ger regeringen det tillkänna.

Finn Bengtsson (M)